

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 21 april 2026
Registratiekenmerk : 202660970
Zaaknr.: : 202660509
Afdeling opsteller : Afdeling Bestuurszaken
Bereikbaar onder : 045-5278471, nydia.ruijpers@brunssum.nl
Portefeuillehouder : Wilma van der Rijt
Raadsvergadering d.d. : 2 juni 2026
Uiterlijke datum : 2 juni 2026, ter naleving van de wettelijke termijnen uit de Wgr

Aan de raad,

1. Onderwerp

Ontwerpbegroting 2027 (meerjarenraming 2028-2030), begrotingswijziging 2026 en jaarrekening 2025 gemeenschappelijke regeling de Omgevingsdienst Zuid-Limburg.

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)

a. Aanleiding

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de gemeenschappelijke regeling (GR) de Omgevingsdienst Zuid-Limburg zendt jaarlijks uiterlijk 30 april de voorlopige jaarrekening over het afgelopen jaar en de ontwerpbegroting voor het komende jaar toe aan de raden van de deelnemende gemeenten. De (voorlopige) jaarrekening wordt enkel ter kennisname aangeboden aan de raad. In juli volgt meestal de definitieve en vastgestelde jaarrekening.

De raad heeft binnen twaalf weken na verzending van de ontwerpbegroting door het DB de wettelijke mogelijkheid om zijn wensen en bedenkingen ten aanzien van de ontwerpbegroting kenbaar te maken door het indienen van een zienswijze. De raad is niet bevoegd de ontwerpbegroting goed te keuren. Het DB van de GR reageert voor vaststelling van de begroting door het AB schriftelijk én gemotiveerd op de ingediende zienswijze door de raad. Het AB stelt vervolgens de begroting vast.

Brief college 2 juli 2024: verzoek structurele taakstelling 5%

Op 2 juli 2024 heeft uw college – en de meeste Parkstadgemeenten en diverse Zuid-Limburgse gemeenten- een brief gestuurd aan alle GR-en met daarin de opdracht om de uitgaven dusdanig bij te stellen dat dit zou resulteren in een structurele verlaging van de gemeentelijke bijdrage vanaf 2026, waarbij is uitgegaan van een structurele taakstelling van minimaal 5% (Djumazaak 202425104).

In de begroting 2026 heeft de ODZL destijds de gevraagde structurele bezuiniging van 5% deels verwerkt.

b. Huidige situatie/probleemstelling

Zie onder 2.a.

3. Gewenste situatie (WAT?)

a. Wat willen we bereiken?

De raad de gelegenheid te geven zijn zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2027 (meerjarenraming 2028-2030), begrotingswijziging 2026, zodat deze zienswijze betrokken kan worden bij de definitieve besluitvorming door het AB op 1 juli 2026.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.)

202504818: ODZL begroting 2026 jaarrekening 2024

2. traject tot dusverre

De ontwerpbegroting 2027 en de begrotingswijziging 2026 zijn in de vergadering van het DB op 10 juni 2026 behandeld. De ontwerpbegroting 2027 en de begrotingswijziging 2026 zijn ontvangen op 19 maart 2026.

De raad kan tot 10 juni 2026 een zienswijze indienen tegen de ontwerpbegroting 2027 en begrotingswijziging 2026.

Het AB stelt de begroting 2027 en de begrotingswijziging 2026 vast op 1 juli 2026.

3. rol/ bevoegdheden college van B en W

Het college adviseert de raad over het wel of niet afgeven van een zienswijze.

4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)

Wet gemeenschappelijke Regelingen (WGR)

Gemeenschappelijke Regeling ODZL

Kadernota 2027 ODZL

5. past het voorstel in de strategische visie/relatie met uitvoeringsagenda?

De activiteiten van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg sluiten aan bij meerdere strategische doelen van de gemeente Brunssum. Met name wordt bijgedragen aan het doel “gezond samenleven in veerkrachtige wijken”, doordat de ODZL inzet op het waarborgen van een schone, veilige en gezonde leefomgeving. Door toezicht en handhaving worden milieuhinder en risico’s beperkt, wat direct bijdraagt aan de leefkwaliteit in wijken. Daarnaast ondersteunt de ODZL de doelen “aantrekkelijk wonen in het groen” en “unieke ligging tussen stad en natuur”, door bescherming van de fysieke leefomgeving en het bewaken van milieukwaliteit bij ruimtelijke ontwikkelingen. Ook wordt indirect bijgedragen aan “toekomstgericht denken en doen”, onder andere door inzet op duurzaamheid, energietransitie en innovatieve vormen van toezicht en vergunningverlening.

6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen

Jaarrekening 2025

Het positief saldo voor resultaatbestemming van € 1,2 miljoen is grotendeels veroorzaakt doordat de kosten van salarissen en inhuur personeel € 1,0 miljoen lager zijn dan begroot, mede door lagere cao-stijging en tijdelijk openstaande vacatures bij zowel VTH(A) als Bedrijfsvoering. Het financiële overschot heeft slechts in beperkte mate gevolgen gehad voor de uitvoering van VTH(A)-taken.

Voorstel resultaatbestemming 2025 zorgt voor een positieve afrekening 2025 ad € 14.180,-.

Deze afrekening zal worden meegenomen in de 2e bestuursrapportage 2026.

Begrotingswijziging 2026

De begrotingswijziging 2026 van ODZL leidt tot in vergelijking wat er is vermeld in de tussentijdse begrotingswijziging tot een lagere bijdrage voor Brunssum in 2026 van € 3.706,-. In de huidige begroting staat er een bedrag geraamd ter hoogte van € 218.490,- terwijl de nieuwe raming in de tussentijdse begrotingswijziging van ODZL € 214.784 bedraagt. De lagere bijdrage zal verwerkt worden in de 2e bestuursrapportage 2026.

De begrotingswijziging 2026 bevat de werkelijke CAO-indexatie 2026 die lager is dan begroot, de Provincie Limburg heeft extra budget beschikbaar gesteld voor intensivering van taken en het effect van het bedrijfsplan Milieu gerelateerde plustaken is toegevoegd.

Ontwerpbegroting 2027

De ontwerpbegroting 2027 leidt tot een bijdrage voor Brunssum voor 2027 van € 254.684,- aan ODZL.

Dit betreft een stijging van € 39.900,- t.o.v. 2026, dit is een procentuele stijging van 15%.

Voor de jaren 2027 en de meerjarenbegroting 2028-2030 betekent dit voor de gemeente Brunssum de volgende financiële bijstelling:

	2027	2028	2029	2030
nieuwe begroting	€ 254.684,00	€ 269.408,08	€ 281.305,82	€ 293.729,22
huidige begroting	€ 226.490,00	€ 234.490,00	€ 242.490,00	€ 242.490,00
mutatie	€ 28.194,00	€ 34.918,08	€ 38.815,82	€ 51.239,22

De voornaamste oorzaak van deze stijging is de indexatie van de salariskosten en inhuur personeel.

Dekking zal plaatsvinden via de algemene middelen. De mutaties worden verwerkt in de voorjaarsbrief 2026.

c. Argumenten en overwegingen

Kerntaken

De Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL) voert namens haar opdrachtgevers taken uit binnen het milieudomein en draagt daarmee bij aan het realiseren en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

De werkzaamheden van de ODZL zijn primair gericht op vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH), aangevuld met advisering en specialistisch onderzoek. Concreet omvatten de kerntaken:

- Vergunningverlening: het beoordelen van aanvragen en het verlenen van omgevingsvergunningen, met toetsing aan geldende wet- en regelgeving en milieunormen.
- Toezicht: het uitvoeren van controles en inspecties om naleving van vergunningvoorschriften en wettelijke kaders te waarborgen.
- Handhaving: het bestuursrechtelijk optreden bij overtredingen, gericht op het herstellen en borgen van naleving.
- Advisering en onderzoek: het ondersteunen van gemeenten en provincie bij milieuvraagstukken, ruimtelijke ontwikkelingen en beleidsvorming.

Daarnaast vervult de ODZL specialistische en juridische taken op het gebied van milieu en veiligheid. Voor risicovolle bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) is de ODZL verantwoordelijk voor de uitvoering van VTH-taken op provinciaal niveau.

Jaarrekening 2025

De jaarrekening van de ODZL laat zien wat afgelopen jaar gebeurd is in financieel en beleidsmatig opzicht.

Uit de jaarrekening 2025 van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg blijkt dat de organisatie haar taken over het algemeen doelmatig en conform afspraken heeft uitgevoerd.

De belangrijkste prestatie-indicatoren (KPI's) laten zien dat de kwaliteit en tijdigheid van de uitvoering op orde zijn. Bij vergunningverlening is in 94% (uitgebreide procedure) en 97% (reguliere procedure) van de gevallen binnen de wettelijke termijn besloten. De inhoudelijke kwaliteit voldoet volledig aan de geldende wet- en regelgeving (100%). Ook bij toezicht en handhaving is een hoog kwaliteitsniveau gerealiseerd, waarbij 96% van het werkprogramma is uitgevoerd en handhavingsbesluiten tijdig zijn genomen.

Het aantal uitgevoerde VTH-taken is in 2025 aanzienlijk toegenomen (circa +31% ten opzichte van 2024), waaronder een stijging van meldingen, vergunningaanvragen en toezichtactiviteiten. Deze groei onderstreept de toenemende maatschappelijke opgave en belasting van de organisatie.

In 2025 is daarnaast ingezet op belangrijke organisatorische ontwikkelingen en investeringen. Zo is de ODZL verder versterkt om te voldoen aan de landelijke robuustheidscriteria, is een nieuwe VTH-rapportagetool geïmplementeerd en is gewerkt aan een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid. Ook is de samenwerking met opdrachtgevers en ketenpartners geïntensiveerd via het Partnerschap Overleg Leefomgeving.

Financieel is het jaar afgesloten met een positief resultaat van € 1,2 miljoen, voornamelijk als gevolg van lagere personeelskosten door vacatures en een gematigde cao-ontwikkeling. Dit heeft slechts beperkt invloed gehad op de uitvoering van de primaire VTH-taken.

Geconcludeerd kan worden dat de gemeenschappelijke regeling (GR) in 2025 in belangrijke mate haar doelstellingen heeft gerealiseerd en de afgesproken prestaties heeft geleverd, ondanks de toegenomen werkdruk en maatschappelijke opgaven.

Begrotingswijziging 2026

De begrotingswijziging 2026 van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg wordt veroorzaakt door een combinatie van externe ontwikkelingen en beleidsmatige keuzes.

Een deel van de financiële bijstelling hangt samen met autonome, niet-beïnvloedbare factoren. Bij het opstellen van de begroting 2026 is uitgegaan van een loonindexatie van 5,05%, aangezien op dat moment nog geen nieuwe cao beschikbaar was. Inmiddels is een nieuwe cao vastgesteld met een lagere loonontwikkeling, bestaande uit een nominale verhoging per 1 januari 2026 en een loonstijging van

1,25% per 1 juli 2026. Dit leidt tot een neerwaartse bijstelling van de loonkosten. Deze ontwikkeling ligt buiten de invloedssfeer van de gemeenschappelijke regeling en wordt als een gegeven beschouwd.

Daarnaast is sprake van ontwikkelingen die voortvloeien uit bestuurlijke keuzes en afspraken met deelnemers. Zo heeft de Provincie Limburg besloten extra budget beschikbaar te stellen voor de intensivering van de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken). Hiermee wordt beoogd de kwaliteit en effectiviteit van de uitvoering te versterken. Deze intensivering leidt tot een uitbreiding van werkzaamheden en bijbehorende capaciteit.

Verder vloeit uit het Bedrijfsplan milieugerelateerde plustaken voort dat onder andere de gemeente Kerkrade aanvullende taken heeft ingebracht. Ook dit leidt tot een uitbreiding van de toezicht- en adviescapaciteit en daarmee tot hogere structurele lasten.

De begrotingswijziging weerspiegelt daarmee enerzijds autonome correcties en anderzijds beleidsmatige keuzes die leiden tot een uitbreiding van het takenpakket.

Ontwerpbegroting 2027

In de begroting wordt aangegeven welke activiteiten de ODZL in dat jaar gaat uitvoeren en wat de bijdrage per gemeente is.

Strategische ontwikkelingen die van invloed zijn op de uitvoering van de kerntaken

De Omgevingsdienst Zuid-Limburg bevindt zich in de overgang van 'robuust worden' naar 'robuust blijven'. De organisatie is de afgelopen jaren versterkt om te voldoen aan de landelijke robuustheidscriteria, welk traject in 2026 wordt afgerond. Voor de daaropvolgende periode ligt de nadruk op het bestendigen van deze ontwikkeling.

Tegelijkertijd wordt de uitvoering van de kerntaken beïnvloed door ontwikkelingen in wet- en regelgeving, technologie en de fysieke leefomgeving. Onder meer strengere eisen op het gebied van toezicht en externe veiligheid (Seveso-bedrijven) vergroten de complexiteit van het werk. Dit vraagt om een flexibele organisatie, intensieve samenwerking met partners en een verdere professionalisering van de uitvoering.

In dit kader richt de ODZL zich richting 2030 op verdere automatisering, digitalisering en standaardisatie van processen, met als doel de kwaliteit en efficiëntie van de dienstverlening te verbeteren.

Specifieke ontwikkelingen die van financiële invloed zijn op de uitvoering van de kerntaken GR

De genoemde ontwikkelingen leiden tot een toename van werkzaamheden en daarmee samenhangende kosten. Tegelijkertijd dienen nieuwe en uitgebreidere taken grotendeels binnen de bestaande budgettaire kaders te worden opgevangen.

Dit vergroot de druk op de organisatie om kosten te beheersen en processen efficiënter in te richten. Daarbij wordt ingezet op digitalisering, innovatie en een doelmatige inzet van capaciteit, zonder dat dit ten koste mag gaan van de kwaliteit van de uitvoering van de kerntaken.

d. Opties en keuze

Voorgesteld wordt geen zienswijze in te dienen tegen de ontwerpbegroting 2027 en de begrotingswijziging 2026.

De voorgestelde begrotingswijzigingen en de ontwerpbegroting 2027 sluiten aan bij de geschetste ontwikkelingen binnen het werkveld van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg en vloeien grotendeels voort uit onvermijdelijke externe factoren, zoals gewijzigde wet- en regelgeving, toenemende maatschappelijke opgaven en technologische ontwikkelingen.

Daarnaast is sprake van een beperkte mate van beleidsmatige keuzes, die gericht zijn op het bestendigen van de robuustheid van de organisatie en het waarborgen van de kwaliteit en continuïteit van de uitvoering van de kerntaken. Deze keuzes worden als noodzakelijk en proportioneel beschouwd, mede gelet op de toenemende complexiteit van het takenpakket.

Financieel blijven de effecten beheersbaar, doordat een belangrijk deel van de opgaven binnen de bestaande budgettaire kaders wordt opgevangen en wordt ingezet op efficiëntieverbetering en optimalisatie van werkprocessen.

4. Bijlagen:

1. Jaarrekening 2025 ODZL
2. Begrotingswijziging 2026
3. Ontwerpbegroting 2027 (meerjarenraming 2028-2030) ODZL
4. Infographic jaarstukken 2025
5. Infographic begroting 2027
6. Dashboard voor ODZL
7. Uitgaande brief, geen zienswijze

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

Raadsbesluit

Afdeling : Bestuurszaken
Registratiekenmerk : 202660509

De raad van de gemeente Brunssum;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 21 april 2026, afdeling Bestuurszaken;

Besluit:

1. Kennis te nemen van de jaarrekening 2025 van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg;
2. Kennis te nemen van de begrotingswijziging 2026 en hiertegen geen zienswijze in te dienen;
3. Kennis te nemen van de ontwerpbegroting 2027 (meerjarenraming 2028-2030) van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg en geen zienswijze in te dienen;
4. De Omgevingsdienst Zuid-Limburg hierover te informeren via bijgevoegde brief met kenmerk 202660963;
5. De mutatie van de begrotingswijziging en de afrekening 2025 zal gezien de beperkte bijstelling niet worden verwerkt als afzonderlijke begrotingswijziging, maar zal worden meegenomen in de 2e bestuursrapportage 2026.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 2 juni 2026.

De Raad voornoemd,

Voorzitter

Griffier